

ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Lillisch) er fremkommet et Forslag som dette her. Det vil i mange Kredse, især udenfor Rigsdagen, blive opfattet, som om den ærede Rigsdagsmand var fremkommet med en Evangsløv; thi dersom den ærede Rigsdagsmands Forslag, bliver til Lov, er det en Lov, som tvinger til Afhændelse. Der er mange Mænd udenfor Rigsdagen, som ansee Alt, hvad denne ærede Rigsdagsmand gjør, for at være overmaade fornødtigt, og jeg troer, at han, ved hvad han her har gjort, har handlet meget fornødtigt, idet han derved har oplyst de Mænd, som troe, at enhver Afhændelse til fri Eiendom er ufornødtigt, om, at de ere i Wildfarelse, og jeg troer, at han derved vil have bidraget til at faae mere Lys og Klarhed i denne Sag; — og i det Mærke, der i den Henseende hersker, er det godt og fornødent at der kommer et Lys, som kan skinne rigtig klart.

Lillisch: Med Hensyn til de sidst fremfattede Bemærkninger vil jeg blot tillade mig at yttre, at, naar der ikke bliver givet en anden Evangsløv, en Evangsløv af en anden Bestaaenhed end nærværende, saa vil jeg altid give min Samstemning dertil, nemlig, naar det kommer an paa Eierne eller dem, som træde i Eiernes Sted, at vedtage Loven eller ikke. Regjeringen er vel ikke Eier, men Regjeringen er Bærge for Stiftelserne, og som Bærge for Stiftelserne giver den sit Møde til denne Evangsløv, og i andre Tilfælde, hvor vedkommende Eiere ville være enige i Evangsløven, kan jeg ikke have Noget dertil imod. Forsaavidt man vil sige, at jeg ønsker eller i alt Fald vil være ligegyldig ved, at alle Fæstere kastes fra Gaardene, saa veed jeg ikke, hvad der kan berettigge til at antage dette; der er ikke i mit Forslag og ikke i mine Udtalelser det Allermindste, der kan tyde derpaa. Jeg har foreslaaet saa fordeelagtige Bilskaar for de vedkommende Fæstere, som jeg har kunnet tænke mig. Naar en Fæster med de Fordele, jeg har foreslaaet for ham, ikke kan være tjent med at kjøbe sin Fæstegaard, saa kan han overhovedet ikke være tjent

med at komme i Besiddelse af en Gaard; men jeg har langstaa været af den Mening, at en Fæstebonde, fordi han er Fæstebonde, skulde staae i et andet Forhold end enhver af os Andre, end enhver Anden i Landet, at han, fordi han er Fæstebonde, skulde kunne kjøbe en Gaard uden at eie en eneste Skilling. Jeg har antaget, at den Fæstebonde, hvem en Fæstegaard skulde kunne overdrages til Eiendoms, maatte eie Saameget, at han kunde gjøre en Afbetaling paa Kjøbesummen og tillige have den tilstrækkelige Driftskapital. Den Fæstebonde, som ikke har det, antager jeg ikke kan blive Eier; men den Skæbne deler han med alle Andre i Landet, og jeg veed ikke nogen Grund, hvorfor en Fæstebonde skulde have et Slags Privilegium i denne Henseende fremfor alle andre Beboere i Landet. Forsaavidt som man ogsaa bebrejder mig, at jeg idelig kommer tilbage til, at Godseierne have Ret til at sælge Gaardene ved Fæsteledighed og beholde den hele Kjøbesum, saa veed jeg ikke, hvad man mener dermed. Siger jeg det med Ret, saa bebreid mig det, men siger jeg det med Ret, saa er det jo Hovedpointet i Sagen og kan ikke ofte nok fremhæves. Vi maae see hen til, naar vi ville give Love, hvad der er Ret; vi bør ikke afvige fra Retten. Den Baaftand, jeg fremsætter, er rigtig, og jeg vil bede Enhver, som har den mindste Tvivl i saa Henseende, om da at see at faae den afgjort paa den eneste Maade, vi kunne faae et saadant Retspørgsmaal afgjort paa; lad os faae en Dom igjennem alle tre Instanser, og dersom en eneste Domstol i Danmark kan underkende den Mening, jeg her fremsætter, saa vil jeg erkjende, at jeg har Ret, men saalænge det ikke er skeet — og det kan ikke skee — er jeg berettiget til altid at fremhæve det, thi det er det, hvorpaa hele Sagen heroer. Da jeg har Ordet, saa skal jeg, for ikke at blive misforstaaet, gjøre en ubetydelig Bemærkning med Hensyn til det Endringsforslag, jeg har stillet til Slutningen af § 1. Jeg har foreslaaet, at Ministeren skulde være bemyndiget til at gjøre Undtagelser, naar han dertil fandt „vigtige Grunde“; ved „vigtige Grunde“ har jeg naturligviis forstaaet Grunde af Vigtighed for vedkommende Gods.